

LOKEESSA
alahanskat

7

valintaa
kylmille
keleille

VIEHEKATTAUSSYKSYN HAUKIVESILLE

Metsästys JA Kalastus

10

LOKAKUU 2017 | 11,50 €

JÄNISJAHTI

Pyynti hiipuu,
mutta tunnelma
säilyy

TARVAS
mietitty
metsästysluoti

TOMMI
pelkistetty
käyttöpuukko

SYKSYN HIRVIJAHTI

- Kuhmon malli - metsästysseuraan maattomana
- Suursonni vaikka kiven alta
- Hirvien- ja peurojen kymppikerhot käyntiin

otavamedia

MIETITTY METSÄSTYSLUOTI TARVAS

Maailma on pullollaan hyviä metsästysluoteja ja -patruunoita. Vesa Nurminen päätti kuitenkin suunnitella joukon jatkoksi vielä yhden lisää, tappavan, mutta lihaa säästävän.

Puoli- tai osavaippaisia luoteja on käytetty metsästyksessä reilun sadan vuoden ajan. Viime vuosina osavaippaluotien rinnalle ovat tulleet lyijyttömät vaihtoehdot. Kokokupariset, laajene-

vat luodit toimivat osavaippaluodin tapaan, luoti laajenee kudokseen osessaan sienimäiseksi tehden laajan haavakanavan.

Mutta onko luodin nopea laajeneminen sienimäiseksi ja siitä seuraava

▲ Luodin kärjen kaksoisporaus avaa luodin kaksivaiheisesti. Ensimmäinen poraus on suunniteltu avautumaan yli 500 m/s- ja sisempi poraus yli 700 m/s-nopeuksilla.

reilu, mutta suhteellisen lyhyt haavakanava paras ratkaisu?

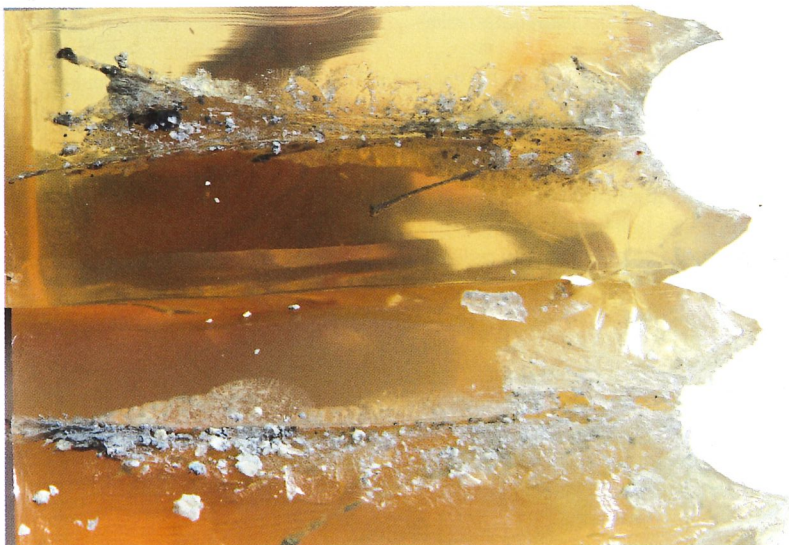
Vesa Nurminen järkeili, ettei näin välttämättä ole, koska reilusti aukeava luoti luovuttaa suurimman osan energiastaan ja nopeudestaan varsin lyhyellä matkalla. Kun luodin nopeus on tippunut alle 400 m/s, sillä ei ole enää paine- tai shokkivaikutusta kudoksessa. Luoti tekee silloin vain pyöreää reikää.

Tarvaksen kehitystyössä onkin panostettu luodin nopeuden säilymiseen kudoksessa mahdollisimman pitkään yli 400 m/s-tasolla. Tähän päästään tinkimällä luodin laajenemisesta ja samalla maksimaalisesta haavakanavan koosta.

Haavakanavan laajuudella on vaikutuksensa lihahävikille. Nopeasti laajeneva osavaippaluoti aiheuttaa hirven lapaan osuessaan reilun määrän ”huuppaa”, pahimmillaan koko lapa päättyy koiranruuaksi.

Hieman lavan taakse ammuttaessa vahingot ovat vähäisemmät, mutta hirvijahdissa mahdollisuudet täydellisiin, oppikirjamaisiin laukauksiin ovat harvassa. Nurmisen into uuden luodin kehitystyöhön syntyi juuri

► Tässä syy Tarvaksen kehittämiseksi. Keskitason puolivaippaluoti on ammuttu läpi isosta putkiluusta. Luuta seuraavassa kudoksessa jälki on tämän näköistä: huuppaa ja lyijymurskaa sopivasti sekoitettuna. Kokonaan kuparista sorvatut luodit pysyvät paremmin koossa luuosumassa, ja koeammuntojen perusteella Tarvas toimi tässä suhteessa erinomaisesti.

lahtivajalla. Verisen lihamössön leik-
keleminen syksystä ja ruhosta toiseen
ei tuntunut järkevältä.

Kaikki kiiltävä ei ole kuparia

Päällepäin Tarvas näyttää samalta kuin muutkin umpikupariset metsästysluodit. Raaka-aineen keveyden vuoksi luoti on melko pitkä. Luodin kärjessä on poraus, joka mahdollistaa laajenemisen. Äkkiseltään ei arvaisi, että luotia kehitettäessä on kahlattu läpi terminaaliballistiikkaa sekä materiaalitekniiikkaa käsittelevät opukset ja käytetty satoja työtunteja piirustuspöydän äärellä. Helpommalla olisi päässyt kilpailijoita kopioimalla.

Tarvaksen kohdalla näkemystä ”hyvästä metsästysluodista” on lähdetty kuitenkin miettimään kokonaan uudella tavalla. Osavaippaluodin materiaalien ja rakenteen realiteetit ovat aiemmin pitkälle määritelleet yleisen käsityksen siitä, millainen on ”hyvä metsästysluoti”. Koska Tarvaksen toimintaperiaate on erilainen kuin muilla avautuvilla osavaippa- ja kupariluodeilla, jopa raaka-aine täytyi miettiä kokonaan uudelleen. Kuparista tehtynä Tarvas ei pysynyt koossa. Lopulta riittävän luja materiaali löytyi mes-sinkiseoksesta.

Kun luoti on menettänyt nopeutensa, se on menettänyt kyvyn tehdä haavakanavaa.

Sitten täytyi säätää luodin avautuminen sopivaksi. Luotia avataan vain hiukkasen, halkaisija kasvaa maksimissaan 20 prosenttia ja luodin kärki muistuttaa ”sienen” sijaan ”trumpettia”. Ratkaisu löytyi luodin kärjen matalasta kaksoisporauksesta. Kärki aukeaa kaksiosaisesti, aivan uloimmat ”trumpetin” reunat jäävät matkan varrelle ja luodin jäämäpaino on tavallisesti 99 prosenttia.

Toimii kuten suunniteltu

Redmoose Oy ja Eränetti eli käytännössä Nurminen serkkupoikineen järjesti toimittajille esittelypäivän Kangasniemen ampumaradalla. Ammuimme ”hirvisimulaattoriin” Tarvaksen uutta tehdaspatruunaa ja muutamia muita yleisimpiä patruunoita kaliiperissa .308Win. Luoteja vastassa oli paksu putkiluu, gelatiinia ja lopuksi vielä märkää sanomalehteä.

Keskitason osavaippaluoti oli luuosumissa heikoilla, usein lopputulokseksi oli luodin pirstaloituminen. Tar-

▲ Vesa Nurmisen kehittämä Tarvas menee tämän näköiseksi joutueensa ääriolosuhteisiin.

► Nelisen vuotta sitten esiteltä Tarvasta on irtoluodin lisäksi saatavilla nyt tehdaspatruunana. Liettualaisen GGG:n lataama .308 Win-patruuna on varustettu 10,7 gramman luodilla, jonka lähtönopeus on 825 m/s.

vas porskutti läpi ongelmitta tehden hyvännäköistä haavakanavaa myös luuosuman jälkeen, samalla tuli todistettua sen hyvä läpäisy pehmetyksessä.

Entä sitten varjopuolet? Tarvaksen muotoilu ei ole ballistiikan kannalta optimaalinen, kauas ammuttaessa niin luodin lentorata kuin vauhtikin tipah-
taa reilusti. Mainostettu hyvä läpäisy tarkoittaa puolestaan sitä, että Tarvas heilahtaa lähes aina läpi riistaeläimestä, takavaara-alueella on parasta miettiä huolella. Toisaalta tilanne on sama kaikilla patruunoilla, luoti voi humauttaa läpi ja joskus kokonaan ohikin.

Myös kapeahko haavakanava aiheuttaa epäilyksiä. Metsästyspatruunoiden tehon numeerinen mitta on useimmiten osuma-energia. Tärkeintä osumassa ei ole se, paljonko luodin nopeudesta jäi käyttämättä, vaan se tuottiko luoti haavakanavaa vai lämpöä. Redmoose Oy:n Facebook-sivujen kaatotilastossa Tarvaksen osumaa seuranneet pakolaukat eivät ole olleet pitkiä.

Lataaminen Liettuassa

Tarvaksen luoteja on ollut saatavilla neljän vuoden ajan. Tällä hetkellä valikoimassa on yhteensä 11 luotia kaliiperissa 6,5 mm – .375. Lisäksi on aloitettu yhteistyö liettualaisen patruunanvalmistaja GGG:n kanssa. Ensimmäisenä tarjolle tuotiin volyy-mikaliiperin .308Win-patruunat 10,7 gramman Tarvas-luodilla. Jatkossa seuraavat .30-06Spr. ja 9,3x62.

Tuomalla markkinoille kokonaisen patruunan saatiin Tarvas suuremman ostajakunnan vaihtoehdoksi. Kiireisessä maailmassa jälleenlataus on menettänyt suosiotaan, useimmat haluavat ostaa metsästyspatruunansa valmiina kaupasta. Tarvakselle saatiin samalla uudet markkinat, koska GGG markkinoi Tarvas-patruunoita muiden tuotteidensa ohella ympäri maailmaa. ■